

Bevolkings- prognose Rotterdam 2022

Informatieblad

Inleiding

De gemeente Rotterdam (OBI) maakt periodiek een bevolkingsprognose van de stad en de daarbinnen gelegen gebieden. Daarin wordt de meest waarschijnlijke ontwikkeling van de Rotterdamse bevolking doorgerekend op basis van actuele inzichten over geboorte, sterfte, migratie en de verwachte ontwikkeling van de woningvoorraad. De actuele bevolkingsontwikkeling wordt continu gemonitord. Dat biedt een basis om de prognose periodiek bij te stellen. Dat gebeurt elke 2 tot 4 jaar. In dit informatieblad worden de hoofdlijnen van de prognose gepresenteerd.

Auteur

Hoppesteijn M. (Marco) m.hoppesteijn@rotterdam.nl
Onderzoek en Business Intelligence (OBI)

In samenwerking met klankbordgroep cluster Stadsontwikkeling

Gemeente Rotterdam, januari 2022

Toekomst meer onzeker door corona

Prognoses zijn altijd omgeven met onzekerheid. Dat geldt voor de totale bevolkingsontwikkeling en vooral voor de verwachtingen over de buitenlandse migratie en de woningbouw. De coronapandemie zorgt voor extra onzekerheid, zowel op korte als langere termijn. In de prognose gaan we daar op verschillende manieren mee om. Zo is de verwachte buitenlandse migratie voor Rotterdam afgestemd op de landelijke CBS prognose van december 2021. Dat is omdat het CBS een zo goed mogelijke inschatting maakt van de toekomstige buitenlandse migratie, gegeven allerlei onzekerheden die vooraf worden onderzocht. Voor de woningbouw is er, naast een inschatting die op dit moment reëel lijkt, ook een “scenario hoog” doorgerekend. Voor meer inzicht in deze en andere gehanteerde veronderstellingen, zoals voor de toekomstige ontwikkeling van het gemiddeld kindertal per vrouw en de gemiddelde levensverwachting van (toekomstige) Rotterdamers, is een aparte werkbeschrijving beschikbaar, zie “werkwijze bevolkingsprognose 2022” op [Onderzoek010.nl](https://onderzoek010.nl).

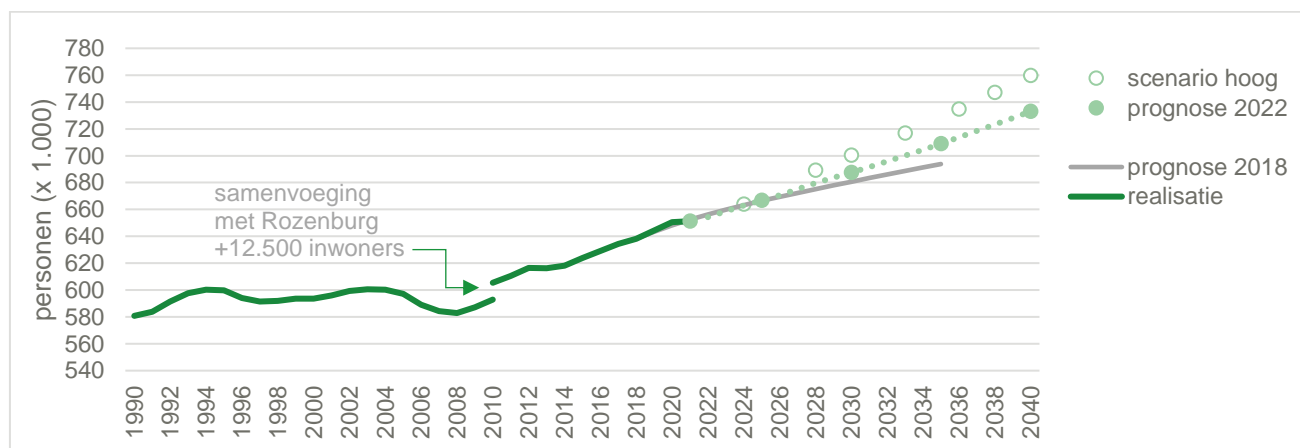
Opwaartse bijstelling t.o.v. prognose 2018, in 2040 733.000 Rotterdammers verwacht

In de periode 2015 tot en met 2020 groeide Rotterdam met gemiddeld 4.500 personen per jaar. Daarbij geldt dat in 2020, het eerste “coronajaar”, de bevolkingsontwikkeling duidelijk achterbleef; met bijna 5 duizend ten opzichte van de gemiddelde groei van de vijf jaren ervoor. Sinds de zomer van 2021 herstelt de bevolkingsgroei zich. We verwachten dat deze groei voortzet, ondanks eventuele (seizoensgebonden) haperingen in de eerstkomende jaren.

Op de middellange termijn wordt meer bevolkingsgroei verwacht dan volgens de vorige prognose, die ruim drie jaar geleden (najaar 2018) werd opgesteld. In 2035 zal Rotterdam naar verwachting zo’n 710 duizend inwoners tellen, in plaats van de 693 duizend die we in de 2018-prognose verwachtten. Deze nieuwe prognose kijkt wat verder in de toekomst dan de vorige, namelijk tot en met 2040. In dat jaar komt Rotterdam naar verwachting uit op ruim 730 duizend inwoners. Dat is een toename met zo’n 75 duizend ten opzichte van de huidige bevolkingsomvang, de groei komt neer op bijna 4.400 personen gemiddeld per jaar.

De prognose 2022 is momenteel de meest waarschijnlijke ontwikkeling. Daarnaast laat het “scenario hoog” zien met welke bovengrens we momenteel rekening houden. Scenario hoog leidt tot zo’n 760 duizend inwoners in 2040, dat komt overeen met gemiddeld ruim 5.800 personen groei per jaar. Bij deze variant spelen er meer onzekerheden dan bij de officiële “prognose 2022”.

Figuur 1.1. Bevolkingsontwikkeling Rotterdam: realisatie sinds 1990 en diverse prognoses

Woningvoorraad neemt per saldo toe met bijna 49.000 tot 2040

In de komende jaren worden er woningen nieuw gebouwd, gerenoveerd en gesloopt. De prognose 2022 houdt rekening met een toename van de woningvoorraad van per saldo 49.000 woningen tot 2040. In het laatste jaar van de prognose, 2040, zal de Rotterdamse voorraad 353.000 woningen tellen. Deze verwachtingen zijn grotendeels afgeleid van het woningbouwscenario “midden”, dat in 2021 is vastgesteld binnen het cluster Stadsontwikkeling.

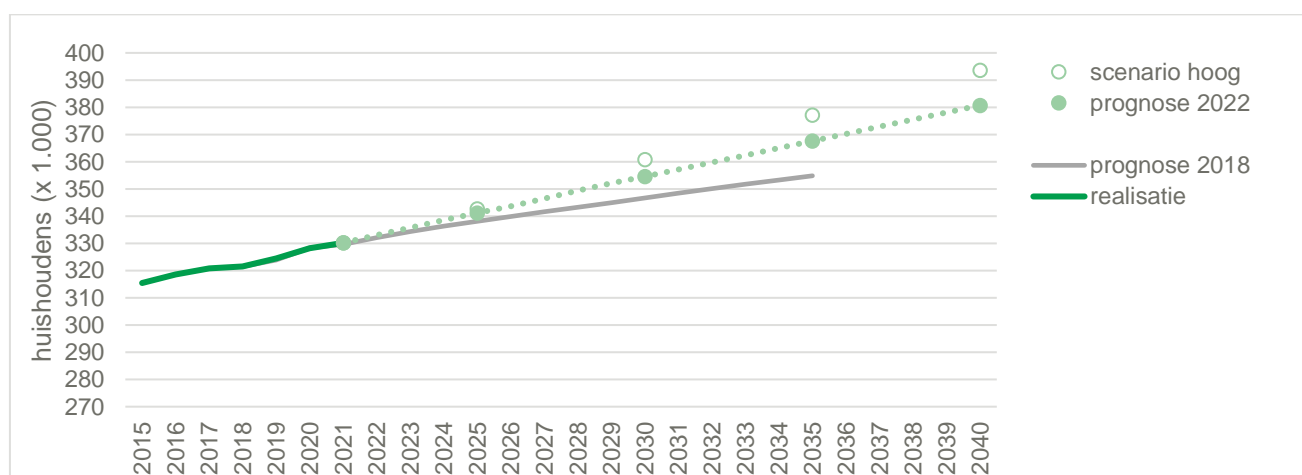
De hierboven genoemde woning-aantallen liggen ten grondslag aan de nieuwe prognose 2022. Voor het aanvullende “scenario hoog”, ten behoeve van inzicht in de mogelijk opwaartse bandbreedte, is gerekend met het gelijknamige bouwscenario “hoog” van het cluster Stadsontwikkeling. In dezelfde periode zouden dan zo’n 12 duizend méér nieuwbouwwoningen worden gerealiseerd, waardoor de voorraad kan toenemen met 61 duizend in plaats van 49 duizend, en daarmee in het horizonjaar 365.000 woningen zou tellen. De extra woningbouw zou – met bijbehorende extra onzekerheden – volgens de huidige inzichten gevarieerd plaats vinden in de huidige gebieden, met concentraties in Rotterdam Centrum en in Feijenoord.

Aantal huishoudens neemt ook toe

De prognose 2022 kent ook een uitwerking naar het aantal huishoudens. Als we naar de totale huishoudensontwikkeling kijken dan zien we, evenals hierboven bij de bevolkingsontwikkeling hierboven beschreven, na de eerste prognosejaren een sterkere groei dan in vorige prognose werd verwacht. In het jaar 2035 komt het aantal huishoudens naar verwachting uit op bijna 368 duizend, dat zijn er 13 duizend meer dan we ruim drie jaar geleden verwachtten. Vijf jaar later, in het horizonjaar 2040, worden er zo'n 380 duizend huishoudens verwacht, dat zijn er zo'n 50 duizend méér dan nu. Deze groei komt neer op ongeveer 2.700 huishoudens gemiddeld per jaar.

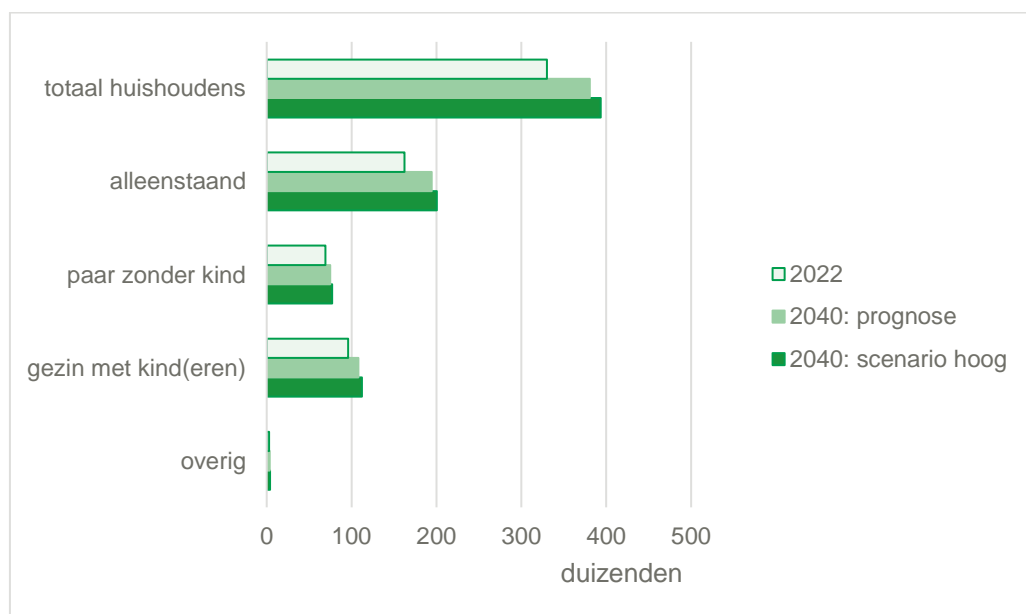
Uitwerking van de aanvullende hoge variant, leidt tot een bovengrens van ruim 390 duizend huishoudens in 2040. Dit zou neerkomen op een jaarlijks gemiddelde groei van 3.300 huishoudens.

Figuur 1.2. Ontwikkeling huishoudens: realisatie sinds 2015 en diverse prognoses

We verwachten dat, onder invloed van vergrijzing en een geleidelijk voortgaande huishoudenverdunding, het aantal alleenstaanden het sterkst zal toenemen. In mindere mate wordt toename verwacht bij gezinnen en de minste verandering zal plaatsvinden bij het aantal paren zonder kinderen.

Figuur 1.3. Huishoudens naar type: situatie 2022, 2040 prognose, scenario hoog

Componenten van bevolkingsgroei: terugblik en toekomst

De bevolkingsontwikkeling vindt plaats door een samenspel van drie componenten, te weten

- 1) de natuurlijke groei (het aantal geboorten minus het aantal sterfgevallen),
- 2) het binnenlands migratiesaldo (vestigings vanuit andere gemeenten minus vertrekkers),
- 3) het buitenlands migratiesaldo (vestigings uit buitenland minus vertrekkers naar buitenland).

Terugblik

De groei in de periode 2015 tot en met 2019 vond voornamelijk plaats via natuurlijke groei en een toenemend positief buitenlands migratiesaldo. De binnenlands migratie werd, na enkele jaren van een positief saldo (meer vestigers dan vertrekkers), vanaf 2017 weer negatief.

In het eerste "coronajaar" 2020, daalde de natuurlijke groei door een toename van het aantal sterfgevallen (voor een deel als gevolg van corona). Daarnaast was sprake van een duidelijk negatief binnenlands migratiesaldo (meer vertrekkers dan vestigers); beduidend groter dan in de voorgaande jaren 2017, -18 en -19. Verder nam in 2020 het positieve buitenlandse migratiesaldo sterk af door afname van het aantal immigranten.

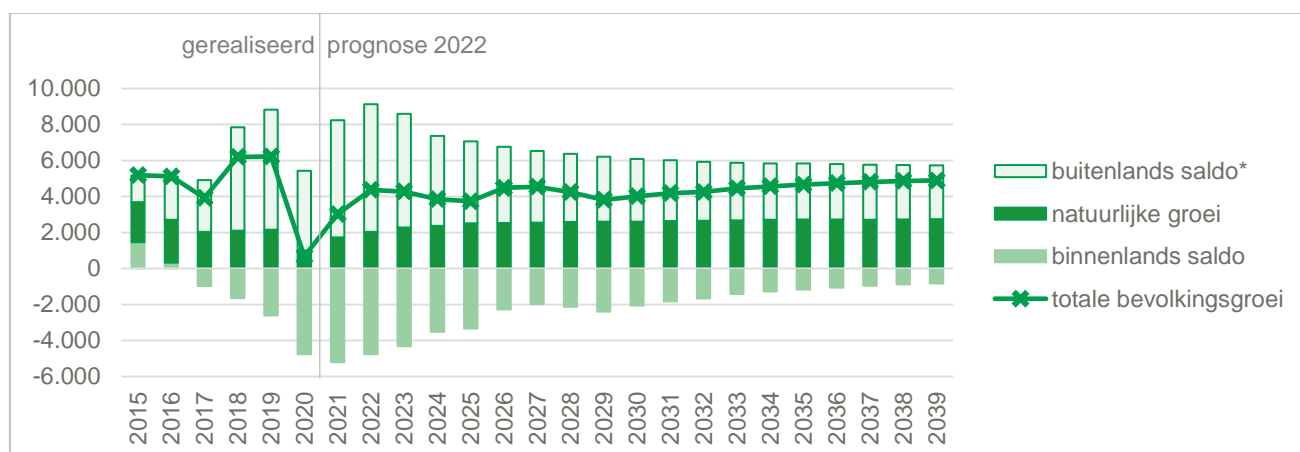
In de zomer van 2021 herstelde de bevolkingsgroei zich. Vaccins kwamen op grote schaal beschikbaar en de betere bescherming leidde ook in Rotterdam tot minder sterfgevallen. Verder werd het binnenlands migratiesaldo minder negatief vanwege meer vestiging vanuit de regio. Ook veerde de buitenlandse migratie weer op, vooral via instroom van personen met een achtergrond uit China, India, Brazilië en ook uit de overige EU-landen (Bevolkingsmonitor oktober 2021).

In de laatste maanden van 2021 laaide het aantal besmettingen weer op. We zagen een forse toename van het aantal ziekenhuisopnamen. Nederland startte de winter van 2021/2022 in een *milde lockdown*, die eind december werd omgezet naar een strenge. Ook andere landen hebben maatregelen genomen om verdere verspreiding van de vierde covid19-golf (Omicron) te bestrijden.

Toekomstverwachting

Zoals genoemd bij "Toekomst meer onzeker door corona", is de inschatting van de toekomstige buitenlandse migratie afgestemd op de landelijke prognose van het CBS (december 2021). Het CBS constateert dat tijdens de tweede corona-golf het effect op migratie beduidend minder sterk was dan tijdens de eerste golf. Daarop baseert zij de veronderstelling dat het effect van de corona-epidemie op buitenlandse migratie in de toekomst minder groot zal zijn, en met het verstrijken van de jaren steeds kleiner wordt.

Figuur 1.4. Hoofdcomponenten van bevolkingsgroei, vanaf 2021 volgens prognose 2022

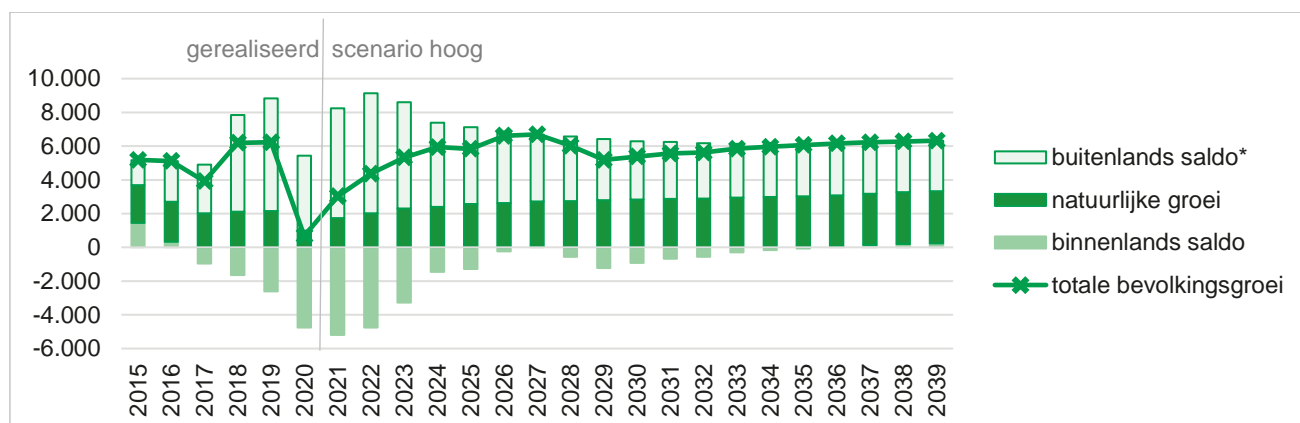

* inclusief administratieve correcties

Het toekomstig verloop van de natuurlijke groei is gebaseerd op veronderstellingen over de ontwikkeling van a) het gemiddeld kindertal per vrouw en b) de gemiddelde levensverwachting van (toekomstige) Rotterdammers. Zoals eerder vermeld, is daarover informatie te vinden in de afzonderlijke werkbeschrijving. Het resultaat is de verwachting dat de natuurlijke groei in de eerstkomende jaren weer toeneemt, naar 2.500 in 2025 en daarna verder, maar wel meer geleidelijk. De binnenlandse migratie wordt mede beïnvloed door ontwikkelingen op de woningmarkt. Doorgaans leidt meer passend aanbod binnen de eigen gemeente tot een positiever, of minder negatief binnenlands migratiesaldo. In de nieuwe prognose wordt verwacht dat de druk op de woningmarkt in de eerstkomende jaren nog aanhoudt en dat daardoor het binnenlands migratiesaldo, ondanks veel nieuwbouw inspanningen, nog behoorlijk negatief blijft: tot en met 2025 jaarlijks gemiddeld -4.200. Daarna zou er, gegeven de andere veronderstellingen zoals voor de netto buitenlandse instroom, wat meer ruimte in de stad kunnen ontstaan. In de prognose zien we dat terug als een afname van het jaarlijks negatieve binnenlands saldo, in 2025/26 met een flinke stap en daarna meer geleidelijk.

De onderstaande figuur laat de modeluitkomsten zien bij alternatieve ontwikkeling volgens het hoge scenario. De jaarlijkse “totale bevolkingsgroei” zou dan vrijwel elk jaar hoger zijn dan volgens de “officiële” bevolkingsprognose 2022. Dat zou in dit hoge scenario te maken hebben met een sterkere woningvoorraaduitbreiding waardoor, gegeven de overige veronderstellingen, er minder bevolking uitstroomt naar andere gemeenten. Daardoor neemt de omvang van het negatieve binnenlands saldo sterker af dan volgens prognose 2022, tot er sprake is van vrijwel evenwicht in de binnenlandse migratiestromen (: in 2027 en later, na 2035, zou het binnenlands saldo nagenoeg 0 zijn). Verder zou de natuurlijke groei iets hoger kunnen uitpakken dan verwacht in de prognose 2022, omdat er bij minder vertrek naar andere gemeenten ook wat meer kinderen in de gemeente geboren worden.

Figuur 1.5. Hoofdcomponenten van bevolkingsgroei, vanaf 2021 volgens scenario hoog

* inclusief administratieve correcties

Zoals eerder vermeld, kent “scenario hoog” meer onzekerheden, maar brengt dit aanvullende scenario in beeld met welke bovengrens we momenteel rekening houden en hoe die ontwikkeling er dan uit zou kunnen zien.

Vergrijzing gaat verder, maar ook toename van het aantal jeugdigen

Onderstaande tabel geeft de omvang van een aantal leeftijdsgroepen, voor de huidige situatie en voor de verwachte situatie in het jaar 2040 volgens de prognose 2022.

Tabel 1.1. Diverse leeftijdsgroepen: stand 1-1-2022, prognosejaar 2040, ontwikkeling 2022-2040

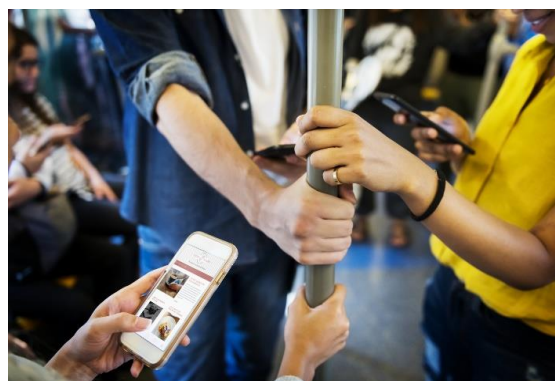
leeftijdsgroep	1 januari 2022 *		1 januari 2040 (prognose 2022)		Ontwikkeling
	aantal	aandeel	aantal	aandeel	aantal
85+	12.641	1,9%	19.500	2,7%	6.900
75-84jr	32.796	5,0%	47.000	6,4%	14.200
65-74jr	56.852	8,7%	67.000	9,1%	10.100
65jr en ouder	102.289	15,6%	133.500	18,2%	31.200
20-64 jarigen	416.173	63,5%	453.000	61,8%	36.800
studenten/starters (18-23jr)	58.608	8,9%	58.500	8,0%	-100
jeugdigen (0-19jr)	137.162	20,9%	146.500	20,0%	9.300
voortgezet onderwijs (12-17jr)	38.625	5,9%	39.500	5,4%	900
basisgeneratie (4-11jr + 30%12jr)	56.759	8,7%	59.500	8,1%	2.700
kleuters (4+5jr)	13.531	2,1%	15.000	2,0%	1.500
baby's en peuters (0-3jr)	28.117	4,3%	33.500	4,6%	5.400
totaal	655.624	100%	733.000	100,0%	77.300

Opmerkingen

- algemeen: de drie leeftijdsgroepen "jeugdigen", "20-64 jarigen" en "65jr en ouder" tellen op tot het totaal
- *) Hier is de voorlopige stand 1-1-2022 weergegeven, die optelt tot 655.624 (Bevolkingsmonitor januari 2022).

De tabel laat zien dat de landelijk verdergaande vergrijzing een trend is waar we in Rotterdam ook mee te maken hebben, zij het minder sterk dan in veel andere gemeenten. Het aandeel Rotterdammers van 65 jaar en ouder zal stijgen, volgens de prognose van ruim 15,6 naar 18,2 procent. In 2040 is dus bijna één op de vijf Rotterdammers 65 jaar of ouder. De vergrijzing wordt veroorzaakt door een combinatie van a) het huidige aantal 65plussers, b) de groep die in de komende jaren 65 wordt, en c) een verder toenemende levensverwachting (zie document "werkwijze bevolkingsprognose 2022").

De relatieve vergrijzing van de bevolking draagt bij aan de verwachte toename van alleenstaanden. Daarnaast laten de uitkomsten van de prognose ook bevolkingsgroei zien van gezinnen (zie eerder bij Figuur 1.3). Dat leidt tot de verwachting dat Rotterdam in 2040 zo'n 9.000 jeugdigen méér zal tellen dan nu.

Prognose voor gebieden loopt uiteen

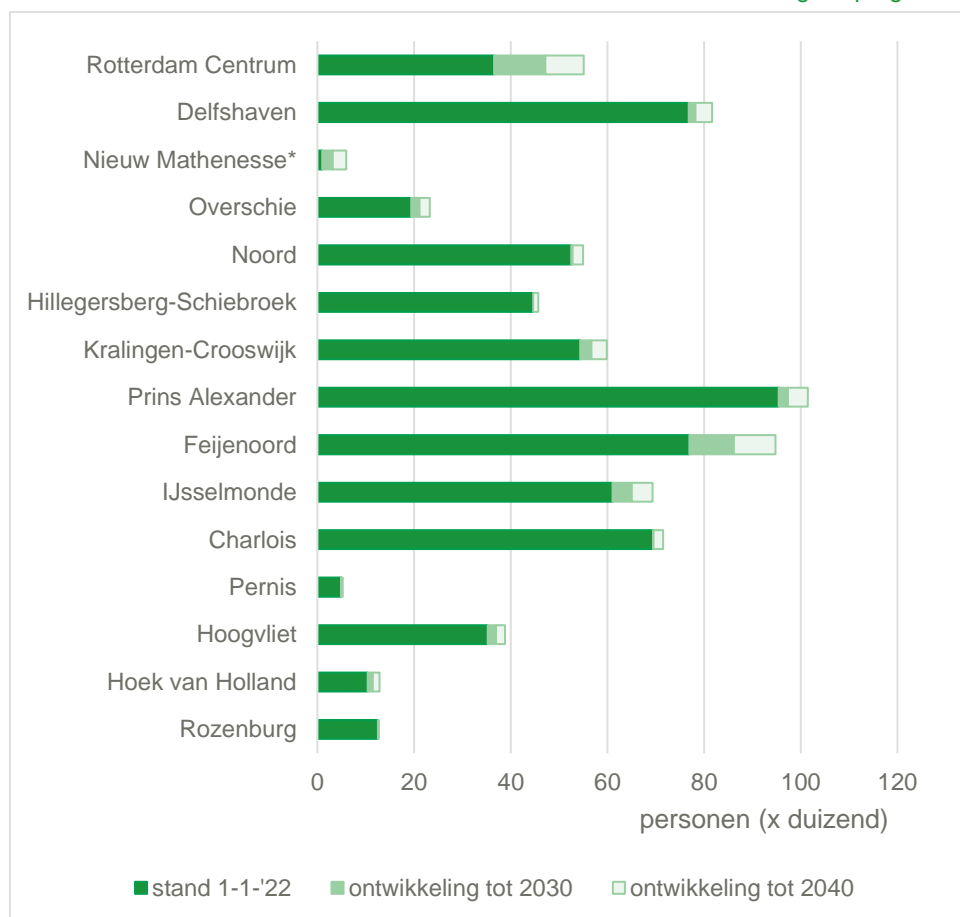
Binnen Rotterdam is de voorspelde bevolkingsgroei niet gelijk verdeeld over de verschillende gebieden. In gebieden waar het meeste wordt gebouwd is de groei meestal het grootst. Ook speelt de gemiddelde woningbezetting een rol, zowel in bestaande voorraad als (volgens verwachting) in de nieuwbouw. Zo zal de bevolking in Rotterdam Centrum groeien van iets minder dan 37.000 naar 56.000 personen (+53%) onder impuls van een voorraadtoename van circa 17.400 woningen. In Feijenoord wordt een bevolkingsgroei verwacht van 77.000 naar 94.000 personen (+23%) bij een voorraadtoename van zo'n 15.000 woningen. Voor IJsselmonde zal het inwonertal toenemen van 61.000 naar bijna 70.000 (+14%) met 6.900 extra woningen.

Nieuw Mathenesse telt inmiddels zo'n 1.000 inwoners. Door de verdere ontwikkeling van dit voormalige havengebied zullen er in 2040 zo'n 6.000 mensen wonen. Een relatief sterke groei wordt ook verwacht in Hoek van Holland, waar bij een voorraadtoename met 2.000 woningen de bevolking zal toenemen van 10.400 naar 13.400 (+28%).

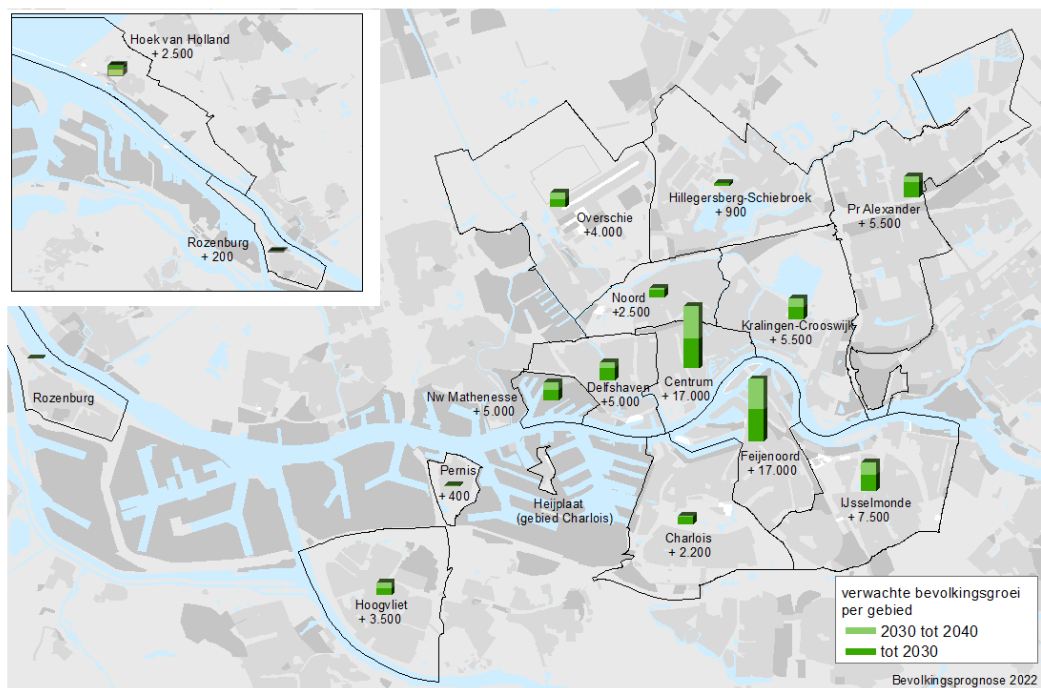
Prins Alexander heeft momenteel 95.000 inwoners en zal in 2040 naar verwachting de honderdduizend gepasseerd zijn, vooral vanwege uitbreiding met 7.300 woningen. En Kralingen-Crooswijk groeit van 54.000 naar ruim 60.000 personen bij een voorraadtoename met 4.500 woningen.

In de gebieden Noord, Hillegersberg-Schiebroek, Pernis en Rozenburg blijft de bevolkingsomvang vrijwel gelijk.

Figuur 1.6. Bevolking per gebied: stand 1 januari 2022, ontwikkeling t/m 2030 en 2040 volgens prognose 2022

* voormalige havengebied van de Merwe- en Vierhavens

Tot Slot

De bevolkingsprognose is een extrapolatie van actuele inzichten en veronderstellingen die onder andere voortkomen uit de bevolkingsregistratie. Daarbij moeten we ons rekenschap geven van het feit dat er ook bewoners in Rotterdam wonen of verblijven die niet in de bevolkingsadministratie zijn opgenomen. Denk aan expats en buitenlandse studenten die tijdelijk in Rotterdam wonen, arbeidsmigranten die seizoensarbeid in Nederland verrichten (korter dan 4 maanden) of mensen met een pied-à-terre in de stad. Voor hen geldt niet altijd de verplichting om zich in te schrijven in het bevolkingsregister, maar zij wonen wel in de stad. Dat betekent ook dat woningen die zij bewonen ‘administratief leeg’ staan. Er is geen statistische bron beschikbaar om deze bewoningvormen kwantitatief vast te stellen en daarmee de bevolkingsomvang en -groei te corrigeren.

Bronnen en verwijzingen

Alle historische bevolkingscijfers zijn afkomstig van cluster Dienstverlening | Kwaliteit BRP en bewerkt door afd. Onderzoek en BI. Voor het gebruikte prognosemodel en de veronderstellingen is een aparte beschrijving beschikbaar “werkwijze bevolkingsprognose 2022”.